

Giro ella banki

Á HVØRJUM ÁRI fara nakrar hundrad miljónir krónur um Lønjavningargrunnin. Hetta eru pengar til skip, manningar, reiðarar, útróðarmenn, umframt til tey, sum hava verið í fjórðinum og avreitt veiðuna.

LØNJAÐVINGARGRUNNUR
IN er annars eingin peningastovnur sum so, og tí sendir grunnurin sínar pengar gjøgnum Postgirostovuna til viðskiftafólk sín. Hetta er skipan, sum hevur virka væl. Millum annað tí tað ikki er bygd í Føroyum, sum ikki hevur eitt posthús.

MEN TAÐ eru onnur, sum ikki eru so væl nøgd við hesum skipan. Í fyrsta lagi Sjóvinnubankin, sum fegin kundi hugsa sær viðskiftafólkini hjá Løn-

javningargrunninum sum viðskiftafólk sín. Í eini roynd at náða hesum máli hevur bankin sent teimum brøv, sum ikki frammanundan eru viðskiftafólk bankans og víst á allar "fyrirminirnar", sum Sjóvinnubankin kann bjóða fram um Girostovuna.

ONKUR AV teimum, sum hava fingið bræv frá bankanum undrast yvir, hvaðani bankin hevur fingið navn teirra. Hetta er eisini enn ein opin spurningur. Bankin sigur, at Lønjavningargrunnurin hevur latið teimum nøvnini, men hetta avsannar grunnurin. Bankin kann hava fingið fatur á nøvnunum gjøgnum lønarlistarnar, Lønjavningargrunnurin hevur sent bankanum. Hetta er ikki óhugsandi, og er tað so, er tað beinleiðis ólógligt. Eftir at Sosialurin fór at skriva um hetta mál, fer Skrásetingareftirlitið at taka spurningin upp.

HVAÐANI bankin hevur fingið fatur á nøvnunum og hvussu hann nýtir tey er ein spurningur. Annar spurningur í hesum máli er støða postverksins um tað eydnast Sjóvinnubankanum at máa støði undan Giroeildini. Giroeildin kundi verið ein góður garantur fyri alt postverkið og raksturinn av hesum. Ikki minst í hesum døgum, nú hvassa arbeidssloysissvørið hongur yvir høvðinum á einum 90 starvsfólkum postverksins, og rationaliserings serfrøðingar grópa

í hvørjum króki í teirri roynd at finna sparingar.

TAÐ ER at vóna, at leiðslan á postverkinum og giroeildini ikki lata seg taka av bóli, men heldur taka dystin upp í kappingini við "hinar" peningastovnarnar. Kanska er hetta eitt frálíkt høvi til at útbýggja giroeildina og gera tænastu hennara enn betri, soleiðis at hon fær enn fleiri viðskiftafólk heldur enn at hvørva.

tór.-

sosigaley

Illa fórst tú, Bergur

„Vilhelm Johannesen rósti teimum norðurlendsku vælferðarsamfeløgnum, men segði onki um at tey eru heimsins andsfatekastu lond, við meti í sinnisliðingum og nýtslu av nervaheilivági, orsakað av javnaðarpolitikki, ið setir skipanir og ting fram um menniskjað, skrivur blaðstjórin á Tingakrossi, Bergur Jacobsen, í oddagrein eftir fólkatingsvalið.

Nei, ikki er tað tann sami Bergur, sum vit plagdu at hoyra tala so væl og so nógv um tann minni menta í mongu av frálíku prækidum sinum sum prestur í Sandoyinni. Tá rakti prestur mangan í plett í beinraknu og góðu prækidunum. Tað er neyðugt at draga hetta fram,

nú sami maðurin, í dag bara ikki sum prestur, men sum blaðstjóri, dregur júst somu viðurskifti fram, sum hann gjørdi tað á prækidustólinum á sinni — nú bráðliga í nýggjari útleigging.

Tey, sum hava havt høvi at hoyra sama Berg prækida í Sandoyinni, minnst, hvussu hann við sínum vælvaldu og rámarð orðum vardi tann minni menta mannin móti teimum mógvandi, hvussu hann visti á órættvisi í samfelagnum og hvussu stóran týðning hann legði í júst hetta: at geva øllum eins góðar umstøður at virka undir sum menniskju.

Nú hevur pipan bráðliga fingið annað ljóð. Helst má tað vera tí, at hann nú er vorðin meira politiskt engageraður sum sjálvstýrismaður. Áhugin fyri tí minni menta tykist bráðliga útskiftur við einum næstan fanatiskum áhuga fyri sjálvstýrispolitakarum, sum vóru teir tað einasta sáliggerandi her á jørð. Nú verða góðu

gávurnar at skriva og tala brúktar (mis) til at tæna tí størsta her á jørð, sjálvstýrisflokkinum og hansara stuðlum. Vendingar sum »verbalu gullklumparnir hjá sjálvstýrisfólki« hava avloyst tey fyrr so vælmæltu orðini um solidaritet og javnrættindi. Men ikki nokk við tí. Sum partapolitiskt áhugaður hevur sami maður valt at geva júst teimum, sum hava barst fyri at verja tey minni mentu, nevniliga javnaðarflokkunum í Norðurlondum, skyldina fyri alt ilt og ónt. Jú, sanniliga má áðanast orðatakið, at mangt broytt í mansins ævi.

Bergur má rokna við at fáa svar uppá taltu, tá hann á slíkan niðurgerandi hátt leggur javnaðarflokkarnar í Norðurlondum undir næstan reinan heiðinskap og at eiga ábyrgdina av, at hesi lond hava met í sinnisliðingum og nýtslu av nervaheilivági. Javnaðarflokkarnir seta skipanir og ting fram um menniskju, sigur sami Bergur Jacobsen í Tinga-

krossi.

Ja, ein kundi havt hug til at spurt, hvat hann billar sær inn. Tað eru nettupp javnaðarflokkarnir í Norðurlondum, sum hava roynt at livað upp til nógur av teimum mergjaðum orðum, sum vit fyrr plagdu at hoyra Berg tosa um so hjartaliga og inniliga í sínum prækidum. Nettupp orð um næstrækarleika, um solidaritet, um at skapa umstøður fyri teimum fátæku eins og teimum mógvandi, at gera sjúkum og brekaðum liviligar umstøður osfr.

Nú eiga javnaðarflokkar sjálvandi ikki alla æruna fyri norðurlensku vælferðarsamfeløgnum, men teir eiga ein stóran part av henni. Tá mugu teir so eisini taka ábyrgdina av teimum óhepnu avleiðingum, sum eitt og hvørt vælferðarsamfelag hevur við sær.

Óg sjálvandi hava norðurlond eisini stórar menniskjansligar trupulleikar í kjalarvørinum á vælferðini. Men vit eiga ikki at gloyma, hvussu statt

hevði verið hjá nógvum menniskjum, um ikki júst javnaðarhugsjónin lá sum grund fyri stórum parti av utviklinginum. Nettupp tað hevur gjørt, at tey minni mentu, sjúku og fátæku ikki eru dottin niður ímillum. Tað beinhardt, kalda og fullkomiliga ótálmaða kapitalistiska systemið (onkur kallar tað liberalistiska) hevur ikki fingið fullkomiliga friar teymar í Norðurlondum, og tí kunnu vit takka javnaðarflokkunum fyri. Uttan ta neyðugu stýringina og tann sosiala trygdarnetspolitikkinn, sum júst javnaðarflokkarnir standa fyri, hevði stóðan verið ein heilt onnur.

Grundsjónarmiðið um solidaritet, um at øll skulu kunna njóta burtur av samfelagsins rikidomi við at hava atgongd til útbúgving, til ókeypis sjúkrarøkt o.a., hevur verið og er partur av politikkinum hjá javnaðarflokkunum.

Ein politikkur, sum júst hevur havt sum høvðsinnihald at seta tað einstaka menniskjað í centrum, nevniliga at geva tí eins góðar umstøður at virka undir sum øll onnur, uttan mun til kyn, trúgv ella sosialt støði.

Tá nú Bergur Jacobsen kortini skrivur, at somu flokkar seta skipanir og ting fram um menniskjað, so sigur hann ósatt. Og hann veit eisini betur. Spell er tað, at hesin frálíki presturin og manna-kennarin skuldi fella so djúpt niður í tað ávísu politiska dikið, ið er eyðkent av bara at hava vanvirðing fyri tí onnur gera og standa fyri, og í staðin bara seta seg og síni í fokus.

»Verbalu gullklumparnir hjá sjálvstýrisflokkinum í Norðurlandahúsinum til fólkatingsvalið«. Hetta er yvirpositiva skoðsmálið hesin nú so idni sjálvstýrismaðurin hevur til tann einasta av øllum politiskum flokkum í heiminum, sum nyttar nakað og vil nakað, nevniliga sjálvstýrisflokkin. Ótrúligt og spell, at hugaheimurin hjá hesum fyrr so væltalandi og beinraknu prækidummanninum skal vera vorðin so innskrumpaður — so hamskiftur. Evni hansara vóru betri nýtt og komu Føroya fólk betri við á øllum øðrum støðum enn sum blaðstjóri á partiblaðum hjá Lassa Klein & Co.